

שאלות ותשובות - פעילות תאגיד בנקאי כבדוקר-דילר

בתאריך 1.8.2025 תיכנס לתוקף הוראת בנק ישראל מספר 461 בנושא "פעילות תאגיד בנקאי כבדוקר-דילר". ההוראה, אשר חלה על כל המערכת הבנקאית, נועדה להסדיר את פעילות הבנקים בתחום המסחר בשוקי ההון ולשפר את ניהול הסיכונים הכרוכים בכך, תוך שימת דגש על הוגנות והגנה על הלקוחות המשקיעים. במסגרת ההוראה, הבנק נדרש לבחון את מידת ההתאמה של לקוחותיו לביצוע פעילות מסחר בניירות ערך ובמוצרים פיננסיים שמוגדרים כ"מוצרים מורכבים", וזאת בהתבסס על רמת הידע והניסיון שלהם והבנת הסיכונים והסיכויים הכרוכים בפעילות זו. בתוך כך, לקוחות אשר יבקשו לבצע פעילות מסחר במוצרים מורכבים, יתבקשו למלא שאלון מקוון לצורך בחינת מידת התאמתם כאמור. בנוסף, בהתאם להוראה, הבנק נדרש לנקוט בכל האמצעים הסבירים כדי לבצע עסקאות על הצד הטוב ביותר עבור לקוחותיו ("ביצוע עסקה מיטבית").

1. מהי "פעילות תאגיד בנקאי כבדוקר-דילר"?

- פעילות הבנק כוללת קבלה, ביצוע ו/או העברה של הוראות לביצוע פעולות במכשירים פיננסיים (נגזרים, מט"ח וני"ע) עבור לקוחות, כתיווך (ברוקר) והון דרך מסחר מול הנוסטרו (דילר).
- **לאומי כבדוקר** - חדר עסקות מתווך במסחר בני"ע בארץ ובח"ל. לאומי חבר בורסה וחבר מסלקת מעו"ף בישראל, ובח"ל - פועל באמצעות חברי בורסה ועושי שוק. חדר עסקות סוחר במגוון נכסי בסיס בארץ ובעולם: מניות, אג"ח, תעודות סל ו-ETF, קרנות נאמנות ונגזרים סחירים.
 - **לאומי כדילר** - חדר עסקות פועל כבדוקר במסחר בשערי החליפין, ריביות, סחורות ונגזרים שונים, ומבצע עסקאות Over The Counter (OTC) כצד נגדי (Principal).

2. התאמת פעילות ללקוח:

2.1. מדוע יש לבחון את התאמת הפעילות ללקוח?

כחלק מחובת האמון והזהירות של הבנק כלפי לקוחותיו, הבנק מעריך את התאמת הפעילות ללקוח ואת מידת הבנתו את הסיכויים והסיכונים הכרוכים בה.

2.2. מהם המוצרים שהוגדרו "מוצרים פיננסיים מורכבים"?

תהליך הערכת ההתאמה יבוצע רק ביחס למוצרים פיננסיים מורכבים. בהתאם לרגולציה, הוגדרו על ידי הבנק הקבוצות הבאות של מוצרים פיננסיים מורכבים:

#	שם קבוצת המוצרים	תיאור המוצרים
1	ני"ע סחירים עם מינוף גבוה, מאוגחים והיברידים - ני"ע ישראלים וזרים	ממונפים – ני"ע המאפשרים למשקיע להגביר חשיפה לשוק או לנכס על ידי מינוף, כגון נגזרים, תעודות מבוססות נגזרים או אג"ח בעלות מינוף גבוה. היברידים – ני"ע המשלבים תכונות של מניות ואגרות חוב. לדוגמה: אג"ח להמרה, אג"ח COCO, תעודות התחייבות להמרה. מאוגחים – ני"ע המגובים על ידי נכסים או תזרימי מזומנים עתידיים, כגון אג"ח מגובה הלוואה או משכנתא.

#	שם קבוצת המוצרים	תיאור המוצרים
2	קניה ומכירה של אופציות סחירות - ני"ע ישראלים וזרים ואופציות מט"ח	מכשיר פיננסי המקנה זכות (לא חובה) לקנות/למכור נכס מסוים (כגון מניות, סחורות או מטבעות) במחיר מסוים, במועד עתידי או עד תאריך מסוים.
3	פיקדונות מובנים	ובכלל זה: קרן מובטחת, קרן לא מובטחת, DUCO.
4	עסקאות בחוזים עתידיים ואופציות (סחירות ו-OTC)	ובכלל זה: Forward (לא כולל SPOT ו-SD שלא בתחולת ההוראה, לא כולל סחורות), FX SWAP, FX Forward, Future Option, Futures.
5	עסקאות SWAP ואופציות ריבית	ובכלל זה: Swaption, FRA, IRX, IRS.
6	כתיבת אופציות ני"ע	תהליכי אישור הפעילות מבטיח שללקוח ידע וניסיון מספקים.
7	השאלה / מכר חוזר של ני"ע	השאלות ני"ע ישראלים וזרים, ריפו, השאלות בתיווך צד שלישי. תהליכי העבודה בעת צירוף לפעילות מבטיחים שללקוח ידע וניסיון מספקים.
8	מוצרים מורכבים מאד שמבוצעים רק בחדר עסקאות	מסחר שמתקיים רק מול חדר עסקאות ללקוחות שנמצאו בעלי ידע וניסיון מספקים.

2.3. ביחס למי מבוצעת בחינת ההתאמה?

בחשבונות פרטיים, ההתאמה נבחנת לפי לכל אחד מהמורשים לפעול בחשבון. בחשבונות בבעלות תאגידים הבחינה תבוצע ברמת התאגיד.

2.4. איך מתבצעת בחינת ההתאמה?

בחינת ההתאמה מבוססת על הערכת הידע והניסיון, בהתבסס על מילוי שאלון ע"י הלקוח ו/או על מידע הקיים ברשות הבנק.

2.5. מה קורה אם נמצא שאין ללקוח ידע וניסיון מספקים לגבי קבוצת מוצרים מסוימת?

במידה ולקוח מבקש לבצע הוראה במכשיר פיננסי מורכב, למרות שהבנק קבע שאין בידי הלקוח ידע וניסיון מספקים, הבנק עשוי לאפשר זאת בכפוף למתן אזהרה על אי התאמה לפני ביצוע ההוראה. עם זאת, במוצרים מסוימים רשאי הבנק, לפי שיקול דעתו, לא לאפשר את ביצוע ההוראה.

3. מהו ביצוע מיטבי?

הבנק שואף לבצע עסקאות עבור לקוחותיו ביעילות, ברמת שירות גבוהה ובתמחור תחרותי. ביצוע מיטבי פירושו נקיטת כל אמצעי סביר לביצוע העסקה על הצד הטוב ביותר, תוך התחשבות בגודל, מחיר, עלויות, מהירות וסבירות הביצוע והסליקה בשווקים מוסדרים, או מחוץ לשווקים מוסדרים, שבהם הבנק פועל. מובהר, כי ייתכן שלא בכל הוראה תושג העסקה המיטבית, אך הבנק מבצע בקורות תקופתיות ומעדכן את מדיניות הביצוע בהתאם.

4. מהו שוק מוסדר ומתי תתאפשר פעילות מחוץ לשוק מוסדר?

שוק מוסדר הוא זירת מסחר רשמית ומפוקחת הפועלת לפי רגולציה, כמו הבורסה לני"ע בתל אביב או בורסות בניו יורק, לונדון וכו'. בהתאם למדיניות הבנק, ניתן לרכוש או למכור ני"ע ומוצרים פיננסיים גם מחוץ לשוק מוסדר, תוך הבטחת ביצוע מיטבי וללא צורך בהסכמת הלקוח.

5. האם נדרשת ממני פעולה כלשהי?

אם בחשבונך קיימת פעילות במכשירים פיננסיים שהוגדרו כמוצרים "מורכבים", או לחלופין, אם תבקשי לפעול במוצרים אלו לראשונה, יישלח אליך שאלון מקוון שנועד לבחון את מידת התאמתך לפעול במוצרים אלו כאמור. אחרת - אינך נדרשת לפעולה כלשהי.